G CONSELLERIA
O SALUT
I DIRECCIÓ GENERAL
B SALUT PÚBLICA
/ I PARTICIPACIÓ

Indicador d'urgències hospitalàries en consumidors de substancies psicoactives. Resultats de l'any 2016

Resultats

L'indicador urgències és un dels tres indicadors de problemes de drogues que coordina l'Observatori Espanyol sobre Drogues en col·laboració amb les comunitats autònomes.

Té per objectiu conèixer les característiques sociodemogràfiques, descriure els patrons de consum i els problemes aguts dels consumidors de substàncies psicoactives.

S'hi recull informació de forma activa a partir de las històries clíniques d'urgències en tots els episodis d'urgència en què s'esmenta l'ús de substàncies o drogues psicoactives i no només les relacionades directament amb el consum.

La recollida d'informació es fa de manera contínua en el temps o simplement d'una setmana al mes (seleccionada aleatòriament en l'àmbit central).

A les Illes Balears s'ha recollit aquest indicador i s'han enviat els resultats al Pla Nacional sobre Drogues, a través de l'Observatori Espanyol de la Droga i les Toxicomanies, des de l'any 2004, dades de l'hospital Can Misses d'Eivissa i l'any 2016 també es recolliren per primera vegada dades de l'Hospital Universitari Son Espases a Palma.

L'indicador permet la recollida d'episodis d'urgències en els qual es menciona el consum d'alguna substància psicoactiva no de forma terapèutica i els episodis d'urgències com a conseqüència dels consum d'alguna d'aquestes substàncies.

Anys anteriors es recollia aquesta informació, però en els darrers anys a causa de problemes interns s'han recollit els episodis d'urgències per consum de substàncies psicoactives, si bé s'hi ha analitzat tota la història clínica del pacient, que és d'on el personal sanitari especialitzat extreu la informació.

Els episodis que es recullen abasten les edats de 15 a 54 anys.

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

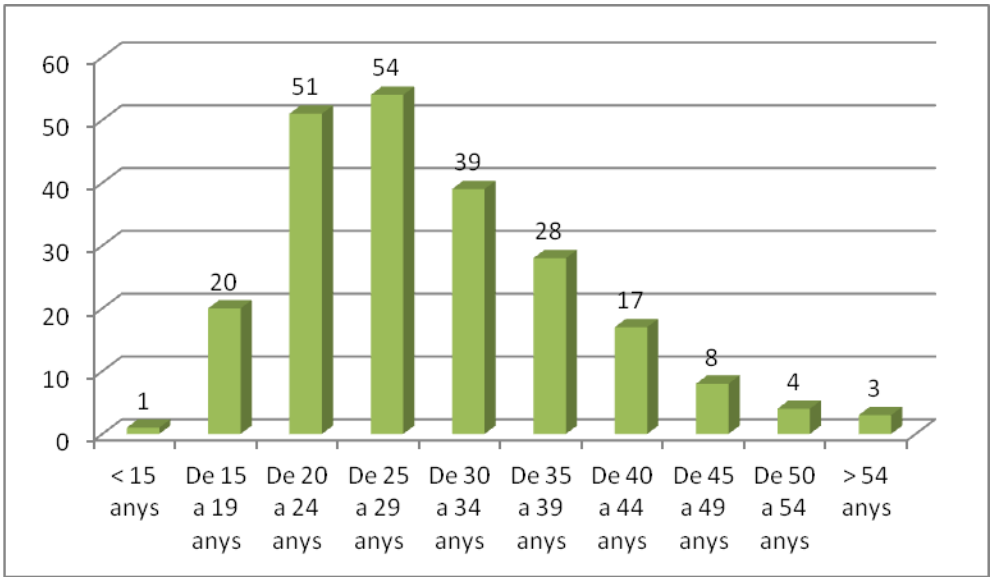
A. Resultats Hospital Can Misses (Eivissa)

Taula 1. Distribució per sexe

El nombre d'urgències registrades durant l'any 2016 va ser de 225.

Homes	Dones
152	73
67,5 %	32,4 %

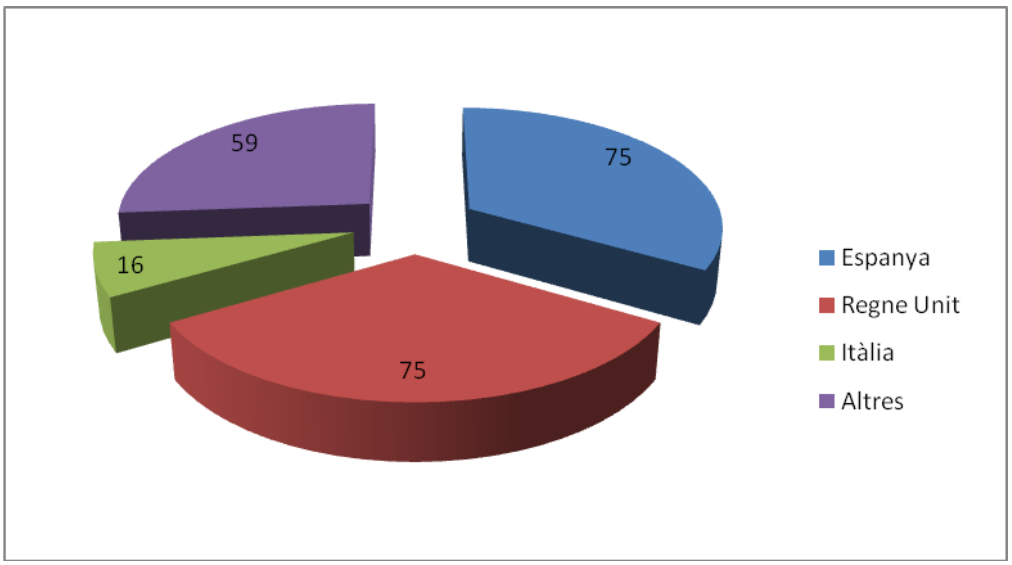
Gràfica 1. Distribució per edat

S'observa que els episodis més freqüents es produeixen en la població d'entre 20 a 34 anys. S'ha de tenir en compte que a Eivissa es concentra durant l'estiu un gran volum de joves que consumeixen.

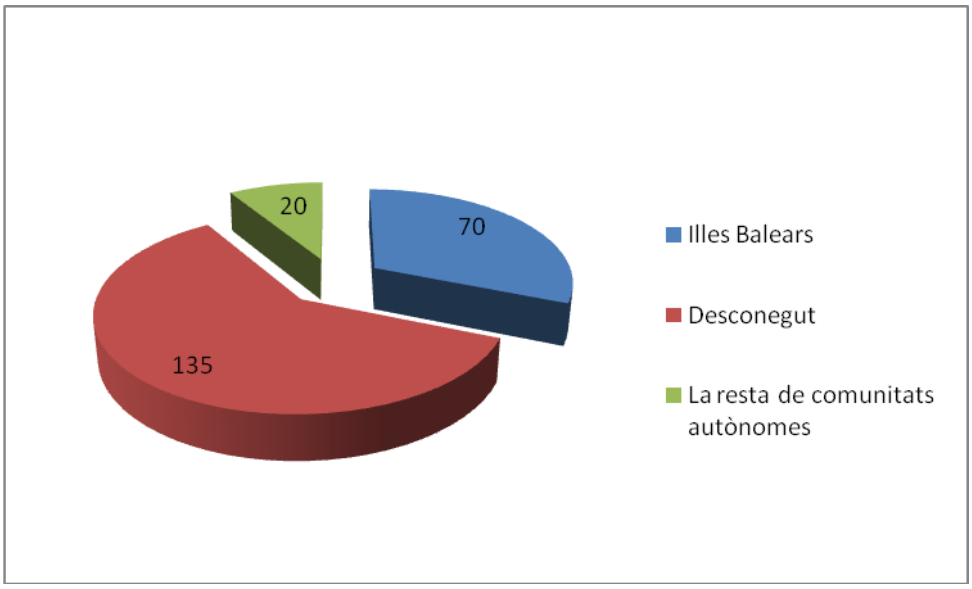
Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Gràfica 2 . Distribució per país de naixement

Els espanyols i els anglesos són els que majoritàriament s'han atès a urgències; per tant, corresponen a un 66,6 % de la població atesa.

Gràfica 3. Distribució segons residència

El 31,11 % (70 casos) resideixen a les Illes Balears. En el 60 % (135 casos) la procedència és desconeguda i el 8,86 % (20 casos) són residents d'altres comunitats autònomes.

S'ha de tenir en compte que les Illes Balears és una comunitat amb una gran afluència de persones de moltes nacionalitats distintes sobretot durant l'estiu.

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Pel que fa a la distribució per municipi de residència, del total dels 70 casos residents a les Illes Balears, la taula següent mostra la distribució a les diferents illes.

Taula 2. Distribució per illes

Illes Balears	2016
Mallorca	1
Menorca	0
Eivissa	67
Formentera	1
Desconegut	1
Total	70

Taula 3. Percentatge d'urgències hospitalàries per droga relacionada

DROGA RELACIONADA	Total	%
Cocaïna	93	50,5
Alcohol	93	50,5
Amfetamines/Èxtasi	75	40,8
Hipnosedants	11	6,0
Al·lucinògens	12	6,5
Opiacis	6	3,3
Cànnabis	31	16,8
Total urgència*	184	100

*Nombre total d'urgències de les quals es coneix consum de droga relacionada.
S'han hagut d'eliminar uns registres en els quals no s'havia esmentat la substància que s'havia consumit, si bé figura que en aquests casos ja hi havia droga esmentada.

La droga relacionada és la substància o les substàncies que donen lloc a l'episodi que origina l'entrada a urgències.

S'han recollit dades de consum d'alcohol, si bé no està dins les drogues il·legals; el percentatge de casos que arriben a urgències a l'hospital d'Eivissa per aquesta substància és significatiu; és la substància respecte de la qual atenen més casos.

L'alcohol i la cocaïna són les substàncies que han originat, com a droga relacionada, el major nombre d'episodis d'urgències; són presents en un 50,5 %

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

de les urgències relacionades amb el consum de drogues. Les segueixen les amfetamines i l'èxtasi amb un 40,8 %.

El cànnabis es relaciona amb un 16 % de les urgències i els opiacis amb un 3,3 %.

Taula 4. Percentatge de les vies més freqüents del consum per cada droga relacionada

DROGA RELACIONADA (%)	Oral	Pulmonar o fumada	Intranasal o esnifada	Parental o injectada	Altres
Cocaïna	10	--	80	10	--
Alcohol	100	--	--	--	--
Amfetamines/Èxtasi	93,8	--	--	--	6,3
Hipnosedants	100	--	--	--	--
Al·lucinògens	--	--	100	--	--
Opiacis	100	--	--	--	--
Cànnabis	33,3	66,7	--	--	--

El patró de les vies d'administració de les diferents substàncies és l'habitual: la via oral és la més freqüent per a l'alcohol, les amfetamines/l'èxtasi i els hipnosedants. La via intranasal o esnifada és la més comuna per a la cocaïna i els al·lucinògens i la pulmonar és la més habitual per al cànnabis. En el cas dels opiacis, la via habitual és la parenteral o injectada, però en el cas que ens afecta es refereix només a un cas, que la va prendre per via oral i que és la segona via més utilitzada, ja que els altres casos no identifiquen la via.

Del total d'urgències registrades, n'hi ha 41 en les quals no s'identifica la substància consumida, si bé d'aquests 41 registres n'hi ha 36 en què sí hi ha **droga esmentada**, o sigui que en el moment de la urgència han esmentat haver consumit en qualque moment una droga, però no és la causa d'entrada a urgències. Per tant, hi ha 5 registres que no identifiquen ni droga esmentada ni droga relacionada però el diagnòstic d'entrada és trastorns mentals i del comportament deguts al consum de drogues sense especificar quina han consumit.

Pel que fa a aquestes substàncies mencionades a l'hora de la urgència, les més freqüents són les amfetamines i l'alcohol.

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Taula 5. Percentatge d'urgències hospitalàries per droga mencionada

DROGA MENCIONADA	total	%
alcohol	17	47,2
amfetamina/MDMA	18	50
hipnòtic GHB	4	11.1
cocaïna	15	41,6
al·lucinògens	7	19,4
heroïna/opiacis	3	8,3
hipnosedants	1	2,7
cànnabis	3	8,3

Taula 6. Nombre d'usuaris que consumeixen més d'una substància (policonsum)

Policonsum	Nre.	%
1 substància	225	100 %
2 substància	97	43,1 %
3 substància	35	15,5 %
4 o més substàncies	7	3,1 %

El policonsum és molt habitual amb aquests tipus de consumidors de drogues. S'observa que gairebé un 50 % d'usuaris consumeix 2 substàncies.

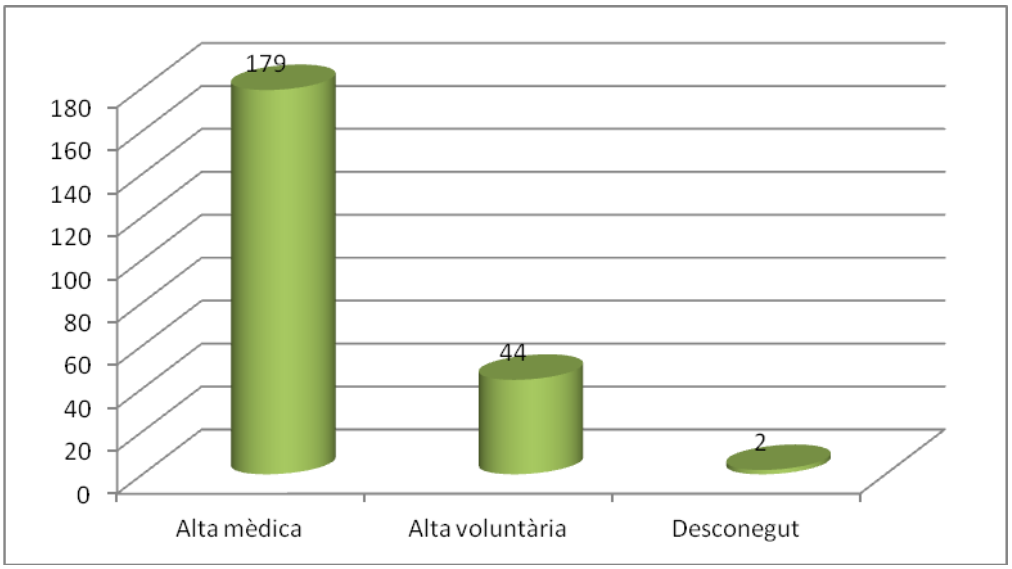
Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Taula 7. Diagnòstics més freqüents a les urgències per drogues

Diagnòstics principals a les urgències	Nre.	%
Trastorns mentals i de comportament relacionats amb consum de cocaïna	50	22,22
Trastorns mentals i de comportament relacionats amb consum de drogues	42	18,67
Trastorns mentals i de comportament relacionats amb consum d'alcohol	63	28,00
Trastorns mentals i de comportament relacionats amb consum d'opiacis	5	2,22
Trastorns mentals i de comportament relacionats amb consum de cànnabis	9	4,00
Trastorns mentals i de comportament relacionats amb consum de GHB	5	2,22
Trastorns mentals i de comportament relacionats amb consum d'amfetamines	41	18,22
Trastorns mentals i de comportament relacionats amb consum de ketamina	4	1,78
Ansietat	1	0,44
Agressivitat relacionada per consum de drogues	1	0,44
Crisis convulsives	2	0,89
Fractura	1	0,44
Agressió sexual	1	0,44
Total	**225**	**100,00**

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Gràfica 4. Resolució de les urgències

Afortunadament la majoria de les urgències s'han resolt amb l'alta mèdica.

B. Resultats Hospital Universitari Son Espases (Palma)

El 2016 és el primer any que es recullen les dades d'urgències d'aquest hospital per la rellevància que té dins la xarxa pública de les Illes. Es fa constar que només s'han recollit els episodis per consum de drogues que ha tingut aquest hospital, és a dir, els episodis d'entrada a urgències ocorreguts per consum d'una substància o diverses.

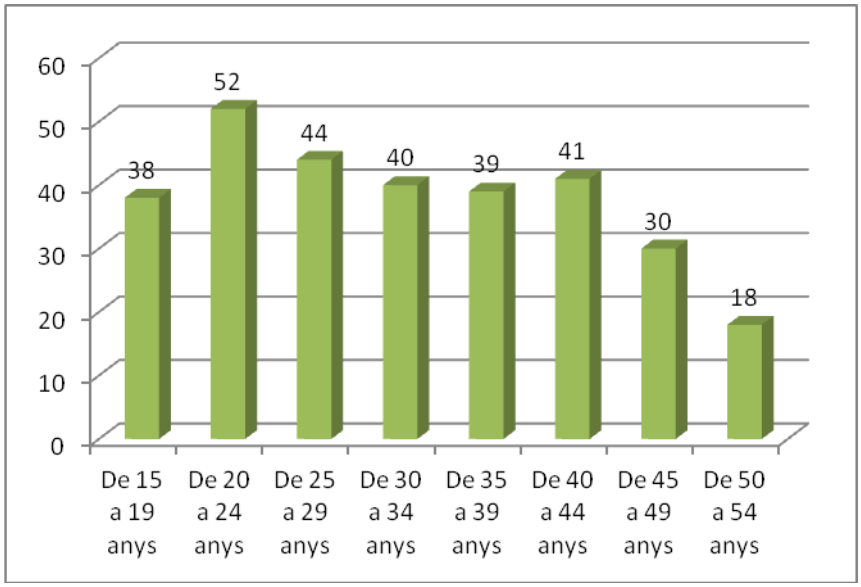
El nombre d'urgències registrades durant l'any 2016 va ser de 302.

Taula 8. Distribució per sexe

Homes	Dones
233	69
77,1%	22,8 %

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Gràfica 5. Distribució per edat

El marge d'edat de persones que han tengut episodis relacionats amb consum de drogues i han acudit a urgències està entre 20 i 44 anys; aquí la població està més distribuïda que en el cas d'Eivissa. Sí bé s'ha d'incidir en el nombre elevat de casos de menors d'edat, un 12,5 % del total.

Taula 9. Percentatge d'urgències hospitalàries per droga relacionada

Droga relacionada	Nre. urgències	%
Cànnabis	106	35,1 %
Opiacis	46	15,2 %
Cocaïna	141	46,7 %
Amfetamines/Èxtasi	51	16,9 %
Hipnòtics i sedants	1	0,3 %
GHB	4	1,3 %
Al·lucinògens	8	2,6 %
Volàtils	2	0,7 %
Estimulant	16	5,3 %

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Taula 10. Percentatge de les vies més freqüents del consum per cada droga relacionada

DROGA RELACIONADA (%)	Oral	Pulmonar o fumada	Intranasal o esnifada	Parental o injectada	Altres
Opiacis	1	6	18	21	-
Estimulant	14	2	-	-	-
Cocaïna	4	6	119	12	-
Amfetamines/Èxtasi	54	1	1	-	-
Hipnòtics i sedants (sense GHB)	1	-	-		-
GHB	4	-	-	-	-
Al·lucinògens	3	3	2	-	-
Volàtils	-		2	-	-
Cànnabis	10	96	-	-	-

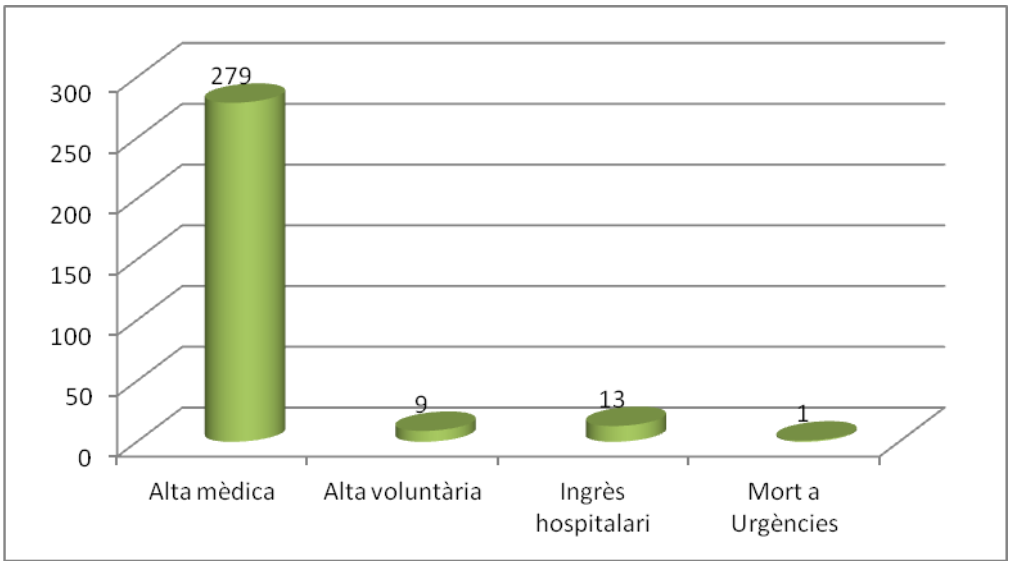
Taula 11. Nombre d'usuaris que consumeixen més d'una substància (policonsum)

Policonsum	Nre.	%
1 substància	302	100 %
2 substàncies	66	21,85 %
3 substàncies	12	3,97 %

En el cas d'aquest hospital també s'observa que el consum de 2 substàncies és el percentatge més alt dels usuaris que han entrat a urgències.

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es

Gràfica 6. Resolució de les urgències

Afortunadament la majoria de les urgències s'han resolt amb l'alta mèdica, si bé hi va haver una cas de mort per consum de drogues. Aquest cas va ser un home de 26 anys que va entrar per intoxicació aguda per consum de cocaïna i altres estimulants.

Carrer de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel. 971 17 73 83
dgsanita.caib.es